

มนต์เสน่ห์แห่งเรื่องราว “เล็กๆ แต่เอกอุในอาเซียน”
ที่จะเปลี่ยนมุมมองใหม่ให้เราค้นหามิรู้จบ...

ทรรษา

อาเซียน

ธีรภาพ โลหิตกุล

นักเขียนรางวัลศรีบูรพา ประจำปี ๒๕๕๖

นักเขียนรางวัลวรรณกรรมกลุ่มน้ำโขง

(ประเภทสารคดี) ประจำปี ๒๕๕๗

ธีรภาพ โลหิตกุล

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน ๒๕๕๗

หรรษาอาเซียน • อีรภาพ โลहितกุล

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน ๒๕๕๗

ราคา ๑๘๕ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

อีรภาพ โลहितกุล. หรรษาอาเซียน. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๗. ๑๖๘ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. กลุ่มประเทศอาเซียน ๒. สารคดี(ท่องเที่ยว) I. ชื่อเรื่อง

๓๔๑.๒๔๗๓

ISBN 978 - 974 - 02 - 1287 - 4

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนน์ สุทวีทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, นงนุช สิงหเดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สามสี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ : เตือนใจ นิลรัตน์, ศุภชัย นาสมวาส • พิสูจน์อักษร : เมตตา จันทร์หอม
กราฟิกเลย์เอาต์ : กรวีย์ เจนกิจณรงค์ • ออกแบบปกและศิลปกรรม : สิริพงษ์ กิจวัตร
ประชาสัมพันธ์ : ตริธินา น้อยสี

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ
เพื่อมอบให้วัด ห้องสมุด โรงเรียน หรือองค์กรการกุศลต่าง ๆ
โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๕๑-๙๐๑๒

สำนักพิมพ์มติชน | www.matichonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤต ประชานิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๒๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๕๙-๕๔๘๘

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชนจำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤต ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๕๒-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๕๒-๐๕๙๗

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤต ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๕๑-๙๐๑๒

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
เพื่อปกป้องธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสุขภาพดีต่อผู้อ่าน

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์

๕

คำนำผู้เขียน

๗

๑. เล็กๆ แต่เอกอุในอาเซียน

๑๕

๒. แกะรอยไดโนเสาร์ปริศนา ปราสาทตาพรหม

๒๑

๓. ร้อยปี “คึกฤทธิ์” แขยิด “ถกเขมร”

๒๘

๔. สดักก้อกธม...อย่าเพิ่งตาย ถ้ายังไม่ได้ชม!

๓๕

๕. ปิดตำนานเผด็จการแห่งลุ่มอิรวดี

๔๒

๖. อัศจรรย์รักข้ามขอบฟ้า จากมะเมียะถึงนางซิน	๔๙
๗. ตะนะคา : เคล็ดลับพม่าผิวเนียน	๕๖
๘. ขเวดากอง : อยู่ที่ทอง หรืออยู่ที่ใจ?	๖๓
๙. ลีเรียม สาวพราวเสน่ห์	๖๙
๑๐. วิถีแห่งเพื่อนบ้านอันประเสริฐ	๗๖
๑๑. เมื่อ(ภาษา)ลาวเปลี่ยนไป	๘๔
๑๒. “ลินไซ” ไร่มายา อกาลิโก	๙๐
๑๓. เอาความขมขึ้นไปทิ้งแม่โขง	๑๐๓
๑๔. ดอกไม้งามแห่งอันนัม	๑๐๙
๑๕. พญาครุฑสมานฉันท์แดนอิเหนา	๑๑๕
๑๖. เตรีดเตร “เกโรบก” แดนยะวา	๑๒๑
๑๗. ทอดน่องท่องบ้านมอญบางกระดี	๑๒๘
๑๘. โปรตุเกส ๕๐๐ ปี กับสรรพสิ่งแรกมีในอาเซียน	๑๓๕
๑๙. อี๊ดแอตอาเซียน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน	๑๔๔
๒๐. ผืนบรรเจิด...ตระเวนทัวร์อาเซียน	๑๕๖

คำนำสำนักพิมพ์

ธรรมชาติเขียน อ่านได้เพลิน ๆ ชวนยิ้มหัวไปกับเรื่อง
ราวแปลก ๆ ขำ ๆ เรียกได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวิถีผู้คน ศิลปะ
ภาษา และวัฒนธรรมของชาวอาเซียนที่ถูกถ่ายทอดสู่กันและกัน อีกทั้ง
ยังจะช่วยไขข้อข้องใจในสารพันปัญหาที่หลายคนอาจติดใจสงสัย หรือ
ไม่เคยได้ยินได้ฟังจากที่ไหนมาก่อน

อาทิ จริงหรือ...คนแต่ง “ซินเดอเรลล่า” ลอกพล็อตเรื่องมาจาก
“ปลาบู่ทอง”? พระเจ้า! ถ้าโปรตุเกสไม่เอามะละกอกับพริกชี้หูนมา
ปลูก แล้วสาว ๆ จะมี “ส้มตำ” กินมั้ย? ทำไมคนไทยฟังเพลง “พม่า
ประเทศ” แล้วต้องยืนตรงเคารพธงชาติ? เจ้าสาวเวียดนามร่ำไห้ทำไม
ในงานแต่ง? ๗ ประเทศอาเซียนแต่งชุดราตรีต่างกัน แต่ทำไม
เล่นเรื่องเดียวกัน? เป็นต้น

บางเรื่องราวอาจถูกซ่อนอยู่เพียงหลังฉาก ยังไม่ได้แพร่หลาย
สู่การรับรู้ในวงกว้าง ยิ่งอ่านไปยิ่งจะทำให้เราทึ่งกับที่มาของเรื่องราวต่าง ๆ
ได้รับทั้งสาระความรู้และความเพลิดเพลิน

การันตีความหรรษาและเก๋ตีความรู้สนุกๆ จากประสบการณ์ ๒ ทศวรรษสัญจรของธีรภาพ โลหิตกุล ผู้คร่ำหวอดในแวดวงสารคดีจนมีผลงานรวมเล่มมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๔๐ เล่ม อีกทั้งได้รับ ๒ รางวัลสำคัญ ด้านงานเขียนและการสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าต่อสังคม คือ “นักเขียนรางวัลศรีบูรพา” ในปี ๒๕๕๖ และล่าสุดเมื่อต้นปี ๒๕๕๗ ก็ได้รับการประกาศเกียรติจากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ให้เป็น “นักเขียนรางวัลวรรณกรรมลุ่มน้ำโขง” ของไทย (พร้อมกับ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และกฤษณา อโศกสิน) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในแวดวงวรรณกรรมไทยที่มีรางวัลระดับนานาชาติสำหรับคนวรรณกรรมในประเทศแถบลุ่มแม่น้ำโขง

ด้วยการเดินทางอันยาวนานบนเส้นทางนักเขียน ผู้ผลิตสื่อสารคดีทำให้เขามีโอกาสพบเห็นและเรียนรู้ในวิถีที่แตกต่างกันของผู้คนต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ต่างภาษาและวัฒนธรรม ผ่านการทำงาน รวมถึงภาพถ่ายสวยงามก็ช่วยเพิ่มเสน่ห์และสีสันให้กับเรื่องราวที่หยิบมาถ่ายทอด เชิญชวนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการราวกับได้ร่วมเดินทางและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการอ่าน

มาถึงวันนี้คำว่า “อาเชียน” ไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวแต่อย่างใด มันใกล้เสียจนแทบจะซิดปลายจมูก หลายคนอาจคิดว่าการรับมือกับอาเชียนนั้นคือการเรียนภาษา จริงๆ แล้วภาษาก็เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเรียนรู้ไม่ต่างไปจากการได้ไปสัมผัสผู้คน วิถีชีวิต อาหารการกิน แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมของชนชาตินั้นๆ ต่างหากที่จะทำให้เรารู้จัก “รากเหง้า” เพื่อความเข้าใจกันและกันอย่างแท้จริง

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

ทำไมมีสัตว์ประหลาดคล้ายไดโนเสาร์ ปรากฏในลาย
แกะสลักหินที่ปราสาทตาพรหม?

ชาวพม่าใช้รถพวงมาลัยขวา แล้วทำไมยังขับรถเลนขวา ช่างน่า
อับอาย?

เที่ยวบิน DD4212 ของนกแอร์ เทคออฟจากสนามบินแม่สอด
๐๙.๔๕ น. แต่ทำไมไม่แลนถึงสนามบินมะละแหม่ง ๐๙.๔๐ น.?

โกรธเคืองเรื่องอะไร ชาวลาวจึงโค่นอนุสาวรีย์ “ม.ปาวี” แล้วแบก
ไปทิ้งน้ำโขง?

จริงหรือ คนแต่ง “ซินเดอเรลล่า” ลอกพล็อตเรื่องมาจาก “ปลาบู่
ทอง”?

พระเจ้า! ถ้าโปรตุเกสไม่นามะละกอกับพริกชี้หงูมาปลูก แล้ว
สาว ๆ จะมี “ส้มตำ” กินมั้ย?

ทำไม ๗ ประเทศอาเซียน แต่งชุดรามเกียรติ์ต่างกัน แต่เล่นเนื้อ
เรื่องเดียวกันได้?

“ขนมจีน” ไม่เกี่ยวกับจีน แต่ทำไมชาวอาเซียนชอบกินขนมจีน
เหมือนกันหลายประเทศ?

“สตักกัฏฐม” เหตุใด...อย่าเพิ่งรีบตาย ถ้ายังไม่ได้ชม?

ตราครุฑของราชการไทย กับตราแผ่นดินครุฑของอิเหนา ต่างกันตรงไหน?

“อ๊อดแอ๊ด” เพลงฮิตของเท่ง เกิดเท่ง เกี้ยวอะไรกับประชาคมอาเซียน?

ทำไมคนไทยฟังเพลง “พม่าประเทศ” แล้วต้องยืนตรงเคารพธงชาติ?

เจ้าสาวเวียดนามร่ำให้ทำไมในงานแต่ง? แต่จอหงวนตันหัวเราะทั้งที่สออบตก?

“สิริยมพม่า” กับ “สิริยมไทย” ต่างกันตรงไหน ใครสวยกว่ากัน?

ฟิลิก ทหารพม่ายกเลิกแบงก์ ๕๐ กับ ๑๐๐ จัด แล้วออก ๔๕ กับ ๙๐ จัด ไปทำไม?

ฯลฯ

สารพันปัญหาชนวนหรรษาของชาวอาเซียน คือสีสนั่นแห่งความแตกต่างและหลากหลายของภูมิภาคอาเซียน ที่หากเราไม่ใส่ใจจะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แล้วเราจะหลอมรวมเป็น “ประชาคม” เดียวกันได้อย่างไร? ในเมื่อ “ประชาคมอาเซียน” ที่แข็งแกร่งมีอาจลอยลงมาจากสวรรค์ชั้นฟ้าตามจินตนาการของใครได้เลย

ป.ล. จับแก้วไว้อีจ๊ว ขณะอ่าน!

ด้วยความปรารถนาดี

ธีรภาพ โลหิตกุล

“

สารคดีไม่ใช่เรื่องยากแบบที่เราคิด เพียงแต่ขอให้สนใจ
วิธีการนำเสนอแบบมีศิลปะ ไม่ใช้การเอาข้อมูลมาแปะแบบ
ง่ายๆ เท่านั้นเอง

ที่สำคัญ สารคดีนำผมไปสู่องค์ความรู้มากมายบนโลก
ใบนี้ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษาศาสตร์ ธรณีวิทยา
ทำให้ผมมีความรู้สึกว่ายังมีพื้นที่อีกมากมายบนโลก
ใบนี้ที่ผมยังไม่ได้ไปสัมผัส ยังมีเรื่องราวในโลกนี้อีกมากมาย
ที่ผมยังไม่ได้เรียนรู้

สารคดีทำให้ผมรู้สึกว่าเป็นนักเรียน ที่เรียนไม่รู้จบ
สารคดีเป็นทั้งวิชาชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง และเป็น
คุณค่าทางปัญญาที่ทำให้ผมมีความสุขที่ได้เรียนรู้อยู่เสมอๆ

”

ธีรภาพ โลหิตกุล

นักเขียน “รางวัลศรีบูรพา” ประจำปี ๒๕๕๖
และ “รางวัลวรรณกรรมลุ่มน้ำโขง” (ประเภทสารคดี) ประจำปี ๒๕๕๗

ကံ့ကံ့ကံ့

อาาเซียน

(๑)

เล็กๆ แต่เอกอุในอาเซียน

แม้โลกจะจดจำว่า ในภูมิภาคอาเซียนหรืออุษาคเนย์มีงานสถาปัตยกรรมจากภูมิปัญญายุคโบราณหลายแห่งที่ใหญ่โตโอฬารikitอันดับโลก ไม่ว่าจะเป็นปราสาทนครวัดในกัมพูชา เทวาลัยในศาสนาฮินดูสร้างด้วยหินที่ใหญ่ที่สุด หรือ “บุโรพุทโธ” บนเกาะชวาในอินโดนีเซียที่โลกยกให้เป็นพุทธสถานที่ใหญ่ที่สุด รวมถึง “ชเวดากอง” มหาเจดีย์ที่อร่ามเรืองด้วยแผ่นทองหนักรวมกันมากที่สุดถึง ๑๑ ตันห่อหุ้มไว้

แต่ในความเป็นจริงยังมีสิ่งเล็กๆ ทว่าเอกอุล่งการด้วยความคิดสร้างสรรค์และฝีมือล้ำลึกเข้าขั้น “งานชิ้นเอก” (Masterpiece) อีกมากมายในอาเซียน บางชิ้น...แม้แต่เราชาวอาเซียนก็อาจมองข้ามไป วันนี้จะลองยกตัวอย่างงานชิ้นเอกประเภทศิลปะเขมรที่กระจายอยู่ในหลายประเทศมาแล้วสักนั้ง

๑

๑. ยี่ม้อย่างมีเมตตา ที่ปราสาททายน กัมพูชา
๒. มู่ลี่บายน นครธม กัมพูชา
๓. หลวงพ่อศิลา วัดทุ่งเสลี่ยม สุโขทัย

๒

๓

๑๖ อีรภาพ โลหิตกุล